

Список використаних джерел:

1. BEPS Action 13 Country-by-Country Reporting. OECD. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/beps-actions/action13/>
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві: закон України від 16.01.2020 № 466-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#Text>.
3. OECD/G20 base Erosion and Profit Shifting Projects (2015). Transfer Pricing Documentation and Country-by-Country Reporting. Action 13:2015 Final Report. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264241480-en.pdf?expires=1552896815&id=id&accname=guest&checksum=6DD29562BB5543BD24FCE5F8EA8AF2D9>
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

УДК 336.221.4

Чайка Лілія Василівна,
викладач,
ВСП «Ірпінський ФК НУБіП України»,
м.Ірпінь, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМИ РИЗИКАМИ

В умовах дефіциту фінансових ресурсів як держави так і суб'єктів господарювання, наявності проблем у наповненні державного і місцевих бюджетів, низької податкової культури та свідомості платників податків особливої уваги потребує вдосконалення організації податкового контролю. Від ефективності його здійснення та налагодженого механізму відпрацювання податкових ризиків залежить рівень бюджетного забезпечення соціальних стандартів у державі.

Поняття податкового ризику можна визначити як сукупність дій (або бездіяльності) платника податків в умовах економічної невизначеності і неоднозначності, пов'язаної з альтернативним вибором будь-якого рішення у сфері оподаткування, за якої є ймовірність настання як бажаного результату, так і виникнення несприятливих наслідків для платника [1].

Податковий ризик з погляду держави в особі її уповноважених органів – це ймовірність (загроза) недоотримати податки в бюджет через використання платниками податків методів мінімізації (оптимізації) оподаткування, можливих через ті чи інші недоліки в податковому законодавстві. Податковий ризик з погляду платника податків – це ймовірність (загроза) до нарахувати йому податки (збори), пеню й штрафи в ході податкової перевірки через розбіжності, що виникли між даними платника податків і податківців, у

трактуванні податкового законодавства, яка може спричинити зростання податкового тягаря для господарюючого суб'єкта [2].

Розгляд сутності податкових ризиків дає підстави врахувати той факт, що ризик включає не стільки наявність ризикової ситуації і її усвідомлення, стільки прийняття рішення на основі проведення аналізу та моніторингу ризику. Тому податкові ризики, як і будь-який ризик, потрібно не тільки передбачати, а й мінімізувати, тобто керувати ними. У таких умовах необхідно створити наукову концепції ризиків у сфері оподаткування, що стане важливим теоретичним підґрунтям розбудови вітчизняної податкової системи [3].

Система управління податковими ризиками являє собою сукупність методів, прийомів і заходів, які дають змогу відповідною мірою прогнозувати недонадходження податкових платежів і приймати заходи з недопущення чи мінімізації порушень у сфері оподаткування [4].

Виділяють такі етапи процесу управління податковими ризиками:

- виявлення та оцінка ризику;
- вироблення заходів щодо управління ризиками;
- контроль над результатом виявлення податкового ризику є початковим етапом його управління, важливу роль на якому відіграє оцінка податкових зобов'язань, що дає змогу визначити, наскільки обтяжлива наявна податкова система для економічного суб'єкта і на яку частку ресурсів припадають платежі в бюджет [5].

Розгляд сутності податкових ризиків дає підстави врахувати той факт, що ризик включає не стільки наявність ризикової ситуації і її усвідомлення, стільки прийняття рішення на основі проведення аналізу та моніторингу ризику. [2].

Одним із видів державного податкового контролю, а саме його пасивною формою є моніторинг діяльності платників податків, основним завданням, якого є отримання об'єктивної інформації щодо поточної діяльності суб'єктів підприємництва, у тому числі контроль податкових надходжень. При цьому моніторинг проводиться шляхом використання системи спостереження за фінансово-господарською діяльністю для визначення реальної бази оподаткування та аналізу обґрунтованості формування собівартості продукції (робіт чи послуг), а також дотримання фінансового законодавства. Подальший моніторинг ризикових позицій у системі керування податковим ризиком включає в себе порядок взаємодії різних підрозділів під час виявлення ризиків і запобігання їм, а також удосконалення методів нейтралізації будь-яких можливих наслідків.

Важливим елементом досягнення позитивного результату у роботі з податковими ризиками є технічне та інформаційне забезпечення контролюючих органів. В умовах сьогодення досить складно уявити сучасне суспільство без новітніх ІТ-інструментів, тому з підвищенням рівня програмного забезпечення

адміністрування ризиків діяльність фіскальних органів буде потужним інструментом нагляду і контролю.

Варто зазначити, що необхідно сприяти формуванню взаємної довіри та партнерських відносин між платниками податків і контролюючими органами, що можливе за умови побудови діяльності фіскальних органів на засадах прозорості, доступності і відкритості. Така європейська парадигма сприятиме мінімізації податкових ризиків в Україні.

Вищезазначене дозволяє зробити висновок, що податкові ризики слід розглядати як наукову основу для розробки критеріїв ризиків та побудови систем забезпечення безпеки у сфері оподаткування. Отже, системно складений перелік податкових ризиків та їхній продуманий відбір для проведення виїзних документальних перевірок сприятимуть підвищенню їхньої ефективності щодо виявлення порушень податкового законодавства, дозволить передбачати появу негативних наслідків, значно підвищить ефективність моніторингу ризиків і керування ними.

Список використаних джерел:

1. Курило В.І. визначення поняття «Податковий ризик» у податковому законодавстві України / В.І. Курило, В.В. Мушенюк // *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. – 2015. – вип. 213. – ч. 1. – с. 181–186.
2. Пинская, М. Р. Налоговый риск: сущность и проявление [Электронный ресурс] / М. Р. Пинская. – Режим доступу: <http://organictheory.ru/taxplaning/taxrisk/>.
3. Десятнюк, О. М. Управління податковими ризиками – нова парадигма розбудови податкової системи України [Текст] / О. М. Десятнюк // *Вісник Національного університету «Львів. Політехніка»*. Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2007. – N 606. – С. 355–362
4. Болдова А.А. Податковий ризик-менеджмент на фінансовому ринку України: [монографія] / А.А. Болдова, Ж.Е. Гаглоєва, М.О. Моргун // *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. – 2015. – N 1. – с. 27–33.
5. Максимова Т.В. Расчет налоговой нагрузки хозяйствующего субъекта: теория и практика / Т.В. Максимова // *Экономика и менеджмент*. – 2015 [Электронный ресурс]. Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/raschet-nalogovoy-nagruzki-hozyaystvuyuschego-subekta-teoriya-i-praktika>.